

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра бізнесу та управління персоналом

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Бізнес-планування

вибіркова

Освітньо-наукова програма Економіка

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

економічний факультет

Мова навчання українська

Розробник: Кифяк В.І., доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, к.е.н., доцент

Профайл викладача: <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-ekonomiky-pidpryyemstva-ta-up/kolektyv-kafedry/kyfyak-viktoriya-ivanivna>

Контактний тел.: +38 050 7373757

Е-mail: v.kyfyak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3766>

Консультації : очні консультації – за попередньою домовленістю
он-лайн консультації – згідно з графіком

1. Анотація навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна призначена для поглиблення здобувачами теоретичних і практичних знань з засвоєння здобувачами теоретичних основ бізнес-планування; обґрунтування функцій та визначення змісту процесу бізнес-планування; формування навичок комплексного підходу до організації бізнесу; опанування форм, методів і процесу бізнес-планування; формування у здобувачів творчого підходу до розробки окремих складових бізнес-плану.

Дисципліна «Бізнес-планування» належить до блоку вибіркового освітніх компонент, запропонованих здобувачам освітньої програми «Економіка та організація бізнесу» першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

2. Мета навчальної дисципліни: поглибити теоретичні та практичні навички у сфері бізнес-планування, а також сформувані професійні навички щодо складання бізнес-плану та обґрунтування фінансово-економічної ефективності бізнес-ідей. Вивчення цієї вибіркової дисципліни дозволить здобувачам набуті додаткових загальних і фахових компетентностей, які розширяють їхні можливості для професійної самореалізації, зокрема при створенні та організації власного бізнесу.

3. Пререквізити. Дисципліни, які є базою та взаємопов'язані з курсом «Бізнес-планування», – це «Методи і моделі прийняття рішень», «Інноваційні економіка», «Проектний менеджмент», «Підприємництво та власний бізнес».

4. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки докторів філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка (ОНП: «Економіка») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні та фахові компетентності

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності

СК09. Здатність розвивати інноваційні соціальні навички, ефективно поєднувати наукові здобутки та педагогічну майстерність, використовувати сучасні технології та методи навчання у викладанні економічних дисциплін.

Програмні результати навчання:

РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Бізнес-планування»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	2	10	20			60		залік
Заочна	1	2	3	90	2	4	6			80		залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усьо- го	у тому числі					усьо- го	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи бізнес-планування													
Тема 1. Значення і сутність бізнес-планування у підприємництві	9	1	2	-	-	6	9	1	1	-	-	8	
Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану	9	1	2	-	-	6	9			-	-	8	
Тема 3. Структура, алгоритм розробки та оформлення бізнес-плану	9	1	2	-	-	6	9		1	-	-	8	
Тема 4. Характеристика продукту та аналіз ринку в бізнес-плануванні	9	1	2	-	-	6	9	1	1	-	-	8	
Тема 5. План маркетингу як складова бізнес-плану	9	1	2	-	-	6	9			-	-	8	
Разом за змістовим модулем 1	45	5	10	-	-	30	45	2	3	-	-	40	
Змістовий модуль 2. Компонентна структура бізнес-планування													
Тема 6. Виробничий план	9	1	2	-	-	6	9	1	1	-	-	8	
Тема 7. Організаційний план	9	1	2	-	-	6	9			-	-	8	
Тема 8. Фінансова складова бізнес-планування. Фінансові показники ефективності проєкту	9	1	2	-	-	6	9	1	2	-	-	8	
Тема 9. Оцінка ризиків	9	1	2	-	-	6	9			-	-	8	

Тема 10. Презентація бізнес-плану	9	1	2	-	-	6	9	1	1	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2	45	5	10	-	-	30	45	2	3	-	-	40
Усього годин	90	10	20	-	-	60	90	4	6	-	-	80

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Бізнес-планування». Оподаткування підприємницької діяльності» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій.

п/п	Назва теми	Години	
		Денна	Заочна
1	Тема 1. Значення і сутність бізнес-планування у підприємстві Завдання для СРС: 1. Відмінність бізнес-плану від техніко-економічного обґрунтування, доцільність складання цих документів. 2. Взаємозв'язок та взаємообумовленість бізнес-плану і статуту підприємства. 3. Дотримання принципів, використання методів та джерел інформації залежно від розробки бізнес-плану нового підприємства, діючого підприємства, створення окремого стратегічного підрозділу чи започаткування нового виду діяльності підприємством. 4. Доцільність розробки бізнес-плану підприємства в умовах планової та ринкової економік; відмінності у функціях бізнес-плану.	6	8
2	Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану Завдання для СРС: 1. Доцільність проведення зовнішнього та внутрішнього аналізу у процедурі розробки бізнес-плану підприємства. 2. Джерела формування та методи оцінки зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на реалізацію бізнес-проекту. 3. Місце, роль та доцільність розробки таких компонент підготовчої стадії складання бізнес-плану, як: SWOT-аналіз, місія та цілі підприємства (реалізації бізнес-проекту). 4. Взаємообумовленість показників ефективності та ризику реалізації підприємницького проекту із обґрунтуванням стратегії та тактики його реалізації		8
3	Тема 3. Структура, алгоритм розробки та оформлення бізнес-плану Завдання для СРС: 1. Відмінності у структурі та обсягах бізнес-плану виробничого, торговельного та підприємства сфери послуг. 2. Обов'язкові розділи та елементи бізнес-плану залежно від цілей його розробки: залучення інвестицій, одержання банківського кредиту, моделювання системи управління		8

п/п	Назва теми	Години	
		Денна	Заочна
	підприємством. 3. Доцільність зміни структури бізнес-плану у таких випадках: бізнес-проект потребує значних інвестицій; товар (послуга) є принципово новим; продукція є промислового призначення. 4. Обґрунтуйте доцільність (обов'язковість) кожного з обов'язкових розділів оптимального бізнес-плану. 5. Доведіть логіку послідовності написання розділів бізнес-плану. 6. Обґрунтуйте обов'язковість дотримання основних вимог щодо оформлення бізнес-плану як документа.		
4	Тема 4. Характеристика продукту та аналіз ринку в бізнес-плануванні Завдання для СРС: 1. Теоретичні засади та методика побудови графіків життєвого циклу підприємства та життєвого циклу продукції (послуги). 2. Методика та показники оцінки рівня конкуренції на ринку. 3. Методика проведення сегментації ринку. 4. Методика прогнозування обсягів реалізації продукції (надання послуг).	6	8
5	Тема 5. План маркетингу як складова бізнес-плану Завдання для СРС: 1. Обґрунтування доцільності та обсягів витрат на маркетинг. 2. Взаємообумовленість стратегії маркетингу, витрат на маркетинг та кінцевих результатів ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. 3. Доцільність розподілу витрат на маркетинг у таких пропорціях: 70% - витрати на рекламу; 25% - витрати на заходи зі стимулювання збуту; 5% - витрати на проведення маркетингових досліджень. 4. Переваги та недоліки типової форми відображення прогнозу продаж продукції (надання послуг).	6	8
6	Тема 6. Виробничий план Завдання для СРС: 1. Характеристика табличних форм, які використовуються у «Виробничому плані». 2. Доцільність застосування методів встановлення норм ресурсного забезпечення бізнес-проекту. 3. Інформаційна база планування потреби у ресурсному забезпеченні. 4. Переваги та недоліки методів планування потреби в основних засобах, оборотних активах, персоналі. 5. Методика планування індикативних обмежень обсягів господарської діяльності підприємства.	6	8
7	Тема 7. Організаційний план	6	8

п/п	Назва теми	Години	
		Денна	Заочна
	Завдання для СРС: 1. Переваги та недоліки організаційно-правових форм підприємств в Україні. 2. Доцільність прийняття рішення про застосування спрощеної системи оподаткування або нетрадиційних (змішаних) організаційно -правових форм бізнесу. Відображення цієї інформації у бізнес-плані. 3. Джерела інформації щодо нормативно -правової бази підприємництва та правил проходження дозвільних процедур в Україні. 4. Характеристика типів організаційних структур управління. Доцільність обрання залежно від виду діяльності підприємства. 5. Доцільність складання календарного плану -графіку реалізації проекту (до моменту початку його реалізації).		
	Тема 8. Фінансова складова бізнес-планування. Фінансові показники ефективності проекту. Завдання для СРС: 1. Взаємозв'язок «Фінансово плану» та попередніх розділів бізнес-плану у контексті формування інформаційного поля бізнес-плану. 2. Переваги та недоліки джерел залучення фінансових ресурсів на підприємство. 3. Джерела залучення фінансових ресурсів: вплив на зміст та структуру бізнес -плану, зокрема на фінансові показники. 4. Доцільність розробки табличних форм «Фінансового плану». Період планування фінансових коефіцієнтів та розрахунків у табличних формах. 5. Інформаційна база планування критичних обмежень обсягів господарської діяльності підприємства.	6	8
	Тема 9. Оцінка ризиків Завдання для СРС: 1. Вагомість впливу ризиків на підприємницьку діяльність. 2. Переваги та недоліки методів оцінки рівня ризику 3. Доцільність створення відділу системи управління ризиками реалізації підприємницьких проектів. 4. Доцільність витрат на страхування як способу зниження ризиків підприємства. Гранично допустимий рівень витрат підприємства на страхування ризиків. 5. Вплив інфляції на методику оцінки рівня ризику функціонування (реалізації проектів) підприємства.	6	8
	Тема 10. Презентація бізнес-плану Завдання для СРС: 1. Взаємозв'язок «Фінансово плану» та попередніх розділів бізнес-плану у контексті формування інформаційного поля бізнес-плану.	6	8

п/п	Назва теми	Години	
		Денна	Заочна
	2. Переваги та недоліки джерел залучення фінансових ресурсів на підприємство. 3. Джерела залучення фінансових ресурсів: вплив на зміст та структуру бізнес-плану, зокрема на фінансові показники. 4. Доцільність розробки табличних форм «Фінансового плану». Період планування фінансових коефіцієнтів та розрахунків у табличних формах. 5. Інформаційна база планування критичних обмежень обсягів господарської діяльності підприємства		
Всього		60	80

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для викладання навчальної дисципліни «Бізнес-планування» можуть бути використані такі освітні технології:

Використання онлайн-презентацій: вони можуть бути створені викладачем або іншими експертами у галузі стейкхолдер-менеджменту. Вони можуть включати пояснення концепцій, приклади і вправи, щоб здобувачі могли краще зрозуміти матеріал. Використання платформ для веб-конференцій, таких як Zoom або Google Meet, дозволяє здобувачам та викладачам спілкуватися в режимі реального часу. Викладач може проводити лекції, задавати запитання, обговорювати кейси та спілкуватися зі здобувачами.

Використання соціальних мереж: Використання платформ соціальних мереж, таких як Facebook, може стимулювати активну комунікацію між здобувачами та викладачем. Це дозволяє здобувачам ділитися думками, задавати запитання та обговорювати теми, пов'язані зі стейкхолдер-менеджментом.

Використання онлайн-платформ для навчання: Існують спеціалізовані онлайн-платформи для навчання, які надають доступ до курсів зі стейкхолдер-менеджменту. Ці платформи можуть містити відеоуроки, завдання, оцінювання та форуми для обговорень.

Кейс-студії та проектна робота: Використання кейс-студій та проектних завдань може допомогти здобувачам застосувати знання про стейкхолдер-менеджмент на практиці. Це дає можливість розвивати аналітичні навички та сприяє глибшому розумінню предмету.

Графічні інструменти та візуалізація: Використання графічних інструментів та візуалізації, таких як карти стейкхолдерів, діаграми, схеми та ілюстрації, може допомогти візуалізувати концепції стейкхолдер-менеджменту та зробити матеріал більш доступним для здобувачів.

Ці технології можуть використовуватися окремо або в поєднанні.

- ✓ вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);
- ✓ практичні методи (практичні роботи);
- ✓ пояснювально-ілюстративні методи;
- ✓ проблемно-пошукові методи;
- ✓ кейс-метод;
- ✓ ситуаційні завдання;
- ✓ робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- ✓ самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- ✓ дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

7. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);
- презентація результатів виконання командних завдань;
- групова робота, захист бізнес-кейсів, проектів;
- ділові ігри;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- модульні контрольні роботи.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

При виставленні балів за самостійну роботу оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових тем, самостійне опрацювання тем, опрацювання завдань.

- При виставленні балів за індивідуальне завдання оцінюються: підготовка бізнес-плану, підготовка презентації бізнес-плану.

- Якщо здобувач не здав роботи з поважних причин, які підтверджені документально, то він має право на їх здачу з дозволу зав. кафедри (за заявою).

- Оцінка за залік формується із суми відповідей здобувачів на 3 основні запитання та 2 практичних задач (по 10 балів за кожне запитання (завдання)), або, за вимогою – на основі результатів тестування (максимальна оцінка за тести – 50 балів).

7.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										ІНДЗ	Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	40	100

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Максимальна оцінка знань здобувача під час навчальних занять за кожну тему (опитування, тестування, розв'язання задач), виконанні завдань для самостійної роботи, підготовці есе – 5 балів.

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного і модульного контролю та результатів заліку (як можливість отримання додаткових балів, якщо набрані протягом семестру бали не влаштовують здобувачів). У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, здобувач обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

7.3. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

З навчальної дисципліни «Бізнес-планування» проводиться семестровий залік. Здобувач отримує завдання, що містить теоретичне питання з дисципліни, тестові завдання, глосарій і виробничу ситуацію.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Діагностика бізнес-проектів та бізнес-інжиніринг : навч. посібник / С.В. Ксьондз, В.І. Кифяк, В.В. Кіндзерський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 400 с.
2. Вікторія КИФЯК. Бізнес-інжиніринг: інструкція для підприємців-початківців: методичні вказівки. Чернівці, Чернівецький нац. ун-т, 2021. 20 с.
3. Варналій З. С. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці : Технодрук, 2019. 264 с
4. Должанський З. І. Бізнес-план: технологія розробки : навч. посіб. / З. І. Должанський, Т. О. Загорна. К. : ЦУЛ, 2019. 384 с.
5. Розділи: Канвас бізнес-модель. Бізнес-план – запорука успішного бізнесу. Командоутворення (тимбілдинг) як інструмент досягнення успіху в бізнесі. Організація власного бізнесу: навч. посіб.: за ред. к.е.н., доц. Є.В. Ткача. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю.Федьковича. 2023. 264 с.
6. Кифяк В.І. Бізнес-планування. Підприємництво та організація власного бізнесу : навч. посібник / За ред. Р.І. Грешка. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 580 с. С. 324-368. ISBN 978-966-7957-29-2
<https://drive.google.com/file/d/1z6OHUNbUknPfHayWWhrtt-fPT3s9adBv/view>.

Додаткова:

1. Ватаманюк О. Бізнес-економіка: навчальний посібник. Видавництво Львівського національного університету імені Івана Франка, 2018, 324 с.
2. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника; д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
3. Орлова К.Є. Управління бізнесом: підручник. Житомир : Державний університет «Житомирський університет», 2019. 319 с.

4. Кудлай В.Г. Економіка і організація агробізнесу : Практикум. К. : КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2020. 211 с.
5. Інформаційні технології в бізнесі. Частина 1: Навч. посіб. / Шевчук І.Б., Старух А.І., Васюків О.М. та ін.; за заг. ред. І.Б. Шевчук. Львів: Видавництво ННБК «АТБ», 2020. 455 с.
6. Непокупна Т. А., Шевченко Б. О. і Мащенко Д. О. Нетворкінгові комунікації у веденні бізнесу. 2021. Економічний форум. 1(2). с. 29-33. URL : doi: 10.36910/6775-2308-8559-2021-2-4.
7. Єльнікова Л.В., Брінь П.В. Методичні засади розробки класифікації бізнес-процесів. URL : http://www.kpi.kharkov.ua/archive/MicroCAD/2011/S23/МЕТОДИЧНІ_ЗАСАДИ.
8. Командровська В. Є., Морозенко О.Ю. Бізнес-процеси підприємства: сутність та методи удосконалення. URL : <http://jrnل.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/325>.
9. Синицина Г.А., Рачкован О.Д. Основи бізнесу та підприємницької діяльності : конспект лекцій / Г.А. Синицина, О.Д. Рачкован. Харків : ХДУХТ, 2019. 93 с
10. Долинчук С. Світ у 2021-му: чим бізнес допоможе вижити собі та планеті. Спецпроект Mind. URL: <https://mind.ua/publications/20220373-svit-u-2021-mu-chim-biznes-dopomozhe-vizhiti-sobi-ta-planeti>.
11. Підприємництво і бізнес-культура: навчальний посібник / Укладачі: Лаготюк В.О., Безродна С.М. – Чернівці, Видавничий дім «РОДОВІД» 2016. 158 с.
12. Рябоконь М. В. Створення екосистеми підтримки інноваційного підприємства на базі інжинірингових шлїл. *Інвестиції: практика та досвід*. Київ, 2019. № 13. С. 51-61.
13. Іртищева І. О., Тубальцева Н. П., Крамаренко І.С., Гришина Н. В., Сергійчук С.І. Економічний розвиток на засадах активізації малого підприємництва: історичні процеси та завдання управління. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 75–80.
14. Янковий О. Г., Грінченко Р. В. Використання бізнес-моделей як елементів бізнес-інжинірингу підприємств. *Бізнес-інформ*. 2018. №8. С. 70-75.
15. Кифяк В. І., Галюк Є. В. Механізм антикризового управління в корпораціях. *Інтернаука*. Серія: Економічні науки. 2021. №11. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-11-7686>.
16. Бланк С., Дорф Б. Священна книга стартапера. Як збудувати успішну компанію / пер. з англ. Н. Валеvська. Київ : Наш формат, 2019. 512 с.
17. Бізнес-планування та управління проектами: навч. посіб. / за ред. П. Г. Ільчука. Львів: «Новий Світ-2000» 2018. 216 с.

9. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Державна казначейська служба України – <http://www.treasury.gov.ua>
2. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй — <http://unstats.un.org/>
2. Міждержавний статистичний комітет Співдружності Незалежних Держав — <http://www.cisstat.com/>
3. Міжнародна асоціація зі статистики (IAOS) — <http://isi.cbs.nl/>
4. Міжнародний інститут статистики (ISI) — <http://isi.cbs.nl/>
5. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org/>
6. Статистичний офіс Європейської співдружності — <http://europa.eu.int/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – www.ier.kiev.ua

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
3. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua.

Фахові сайти для підприємців:

1. Автоматизоване управління бізнес-процесами підприємства. – URL : <http://inteltech.kiev.ua/uk/blogs/avtomatyzovane-upravlinnya-biznesprocesamy-pidpryyemstva>
 2. Бізнес-процеси та документообіг. – URL : <http://www.intalev.ua/ua/services/bp/>
 3. Комплексне управління бізнес-процесами. – URL : <http://www.kubp.com.ua>
 4. ARIS community website. – URL : <http://www.ariscommunity.com>.
 5. Business Process Model and Notation. – URL : <http://www.bpmn.org>.
 6. ELMA BPM //. – URL : http://www.elma-bpm.ru/product/bpm/modeli_bisnes.html
 7. IDEF, Integration DEFinition methods. – URL : <http://www.idef.com>.
 8. ISO 9001:2000. Quality management systems – Requirements. – URL : http://www.iso.org/iso/catalogue_detail?csnumber=21823.
- <https://archer.chnu.edu.ua/> – ARCher - інституційний репозитарій відкритого доступу представників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
<https://archer.chnu.edu.ua/>